

Матеріали науково-практичної Інтернет-конференції викладачів, молодих вчених та здобувачів вищої освіти

Інноваційні підходи до формування та управління антропогенними і природними екосистемами півдня України

***18 - 19 березня 2020 р
м. Херсон***

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Факультет рибного господарства та природокористування

Матеріали науково-практичної Інтернет-конференції викладачів,
молодих вчених та здобувачів вищої освіти

**«Інноваційні підходи до формування та
управління антропогенними і природними
екосистемами півдня України»**

18 - 19 березня 2020 , м. Херсон

Херсон – 2020

«Інноваційні підходи до формування та управління антропогенними і природними екосистемами півдня України» // Матеріали науково-практичної Інтернет-конференції викладачів, молодих вчених та здобувачів вищої освіти. 18 - 19 березня 2020р., м. Херсон.

В збірку увійшли матеріали щодо оптимізації експлуатації континентальних гідроекосистем, проблемних питань іхтіології, рибництва та іхтіопатології, впровадженню сучасних і ресурсозберігаючих технологій в аквакультурі, культивування нових об'єктів аквакультури. Висвітлені питання з охорони навколишнього середовища, регіональних екологічних проблем та заходах їх вирішення, акцентована увага на гідроекологічних питаннях та раціональному використанню водних ресурсів, сучасному стані та шляхах збереження природного потенціалу області, оптимізації використання агрооекосистем. Розглянуто сучасні проблеми садово-паркового господарства, дендрології, лісової ентомології та перспективи використання лісових ресурсів Херсонщини.

Відповідальні за випуск: Корнієнко В.О., Бойко П.М., Бойко Т.О.

Всі матеріали представлені в авторській редакції, редколегія не несе відповідальності за недостовірність представленої авторами інформації.

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», 2020

ЗМІСТ

Секція «ВОДНІ БІОРЕСУРСИ ТА АКВАКУЛЬТУРА»

Гончарова О.В., Демідова О.О., В.В Георгієв Досвід удосконалення технології підгодівлі та поліпшення відтворювальної здатності <i>Florida red</i>	7
Гончарова О.В., Корольов С.С. Технологічні аспекти підрощення українського лускатого коропа	10
Корнієнко В.О., Базиленко Є.О. Морфологічний аналіз нерестового стада бичка-пісочника в Утлюкському лимані	12
Корнієнко В.О., Железняк В.Ю. Аналіз живлення окуня річкового пониззя Дніпра	15
Корнієнко В.О., Георгієв В.В Костюк І.В. Вирощування рибопосадкового корошових матеріалу в полікультурі	17
Корнієнко В.О., Берегова Г.Д., Бушуєв В.С. Вплив щільності посадки на ефективність вирощування мальків стерляді в басейнах	19
Шевченко В.Ю., Дитиняк О.С. Водопідготовка в системі УЗВ ТОВ "БІОРИФ" при вирощуванні ленського осетра	21
Шевченко В.Ю., Чемодуров О.В. Стерлядь та ленський осетер як об'єкти вирощування в УЗВ	24

Секція «ЕКОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА»

Андрієвський М.Р., Алмашова В.С. Оцінка впливу діяльності ТОВ «ЗАРЯ» на стан угруповання очерету звичайного заказника «БАКАЙСЬКИЙ» Білозерського району Херсонської області	27
Козичар М.В., Карасик Г.О. Шляхи потрапляння вірусу до організму, етапи вірусної інфекції та профілактика вірусних захворювань	30
Стратічук Н.В., Кириченко Я.М. Оцінка потенціалу сталого розвитку	33
Шахман І.О., Крайнюков М.С. Оцінка очікуваних відходів від будівництва зрошувальної ділянки ПП "СПІВДРУЖНІСТЬ-ПІВДЕНЬ"	35
Шахман І.О., Сіроштан С.В. Оцінка вибору місця розташування ділянки видобутку залізорудної сировини для підприємства по виробництву цементу "КРИВБАСЦЕМЕНТПРОМ"	38
Шахман І.О., Стукан О.О. Оцінка впливу на атмосферне повітря виробничої діяльності підприємства "ЧЕРНІГІВНАФТОГАЗ" на Щурівському родовищі	41

Секція «ЛІСОВЕ ТА САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Афанасьєв С.О., Головащенко М.Ф. Вплив рекреації на природне відновлення сосняків на Олешківських пісках	46
Бойко Т.О., Нацук О.С. Особливості озеленення зелених зон дошкільних навчальних закладів	47
Вдовиченко В.О., Назаренко С.В. Хвоєгризні комахи лісостанів Олешківського лісництва ДП "ОЛЕШКІВСЬКЕ ЛМГ"	50

Добуш Н.В., Назаренко С.В. Особливості штучного відновлення лісових насаджень на згарищах дослідного лісівництва ДП «СФ УкрНДІЛГА»	51
Дементьєва О.І., Збрицький А.А. Створення проекту реконструкції обмеженого користування міста Херсон	53
Коваленко А.М., Назаренко С.В. Особливості виникнення лісових пожеж у соснових насадженнях Херсонської області	57
Сабадаш Д.С., Назаренко С.В. Особливості вирощування садивного матеріалу павловнії повстистої (<i>Paulownia tomentosa Steud</i>) та застосування в озелененні	58
Стецюк О.В., Назаренко С.В. Вплив кореневих шкідників на стан лісових культур Олешківського лісництва ДП «ОЛЕШКІВСЬКЕ ЛМГ»	61
Покотилюк А.В., Головащенко М.Ф. Щодо біотичного різноманіття хвойних лісових біогеоценозів на Олешківських пісках	63
Рубанський В.М., Тимошук І.В., Головащенко М.Ф. Щодо стану захисних насаджень лінійного типу в Херсонській області	64

КОРОТКІ ПОВІДОМЛЕННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Лебідь О.М., Горянін Д. І. Абіотичні умови вирощування стерляді в експерименті	68
Челомбітко С.І. Кормова база експериментальних ставів ДУ «Новокаховський рибзавод»	69
Гончарова О.В., Лебідь О.М., Кутіщев П.С., Козій О.М., Гончаренко А.Б. Франко-англомовна специфічність з огляду аквакультури	70
Незнамов С.О., Приведа І.О. Кларієвий сом – перспективний об'єкт аквакультури	72

Moina rectirostris, *Bosmina longirostris*. Веслоногі ракоподібні були представлені *Acanthocyclops viriius*, *Eucyclops serrulatus*, *Cyclops stenuus*. Значна кількість представників веслоногих ракоподібних зустрічалася у наупліальних стадіях. Середньосезонна біомаса зоопланктону за період спостережень коливалася від 3,24 - 3,57 г/м³.

Загальновідомо, що личинки та мальки усіх видів корошових на ранніх стадіях онтогенезу живляться виключно зоопланктоном, але вже через кілька тижнів після переходу на зовнішнє живлення мальки починають використовувати кормові об'єкти, які характерні дорослим особинам. Для коропа найбільш важливим компонентом кормової бази ставів був зообентос, на вживання якого молодь коропа переходить вже на другому місяці життя. Видовий склад донної фауни не відрізнявся різноманітністю. У його складі переважали *Chironomidae*, в меншій кількості зустрічалися *Oligochaeta*. Загальна кількість інших донних організмів – ракоподібних та моллюсків не перевищувала 0,34 – 1,02 г/м². Загальна біомаса зообентосу в ставах, за період спостережень коливалася від 3,27 г/м² до 5,06 г/м².

В цілому можна стверджувати, що стан кормової бази у вирощувальних ставах з одного боку задовольняв харчові потреби культивуємих видів риб на достатньому рівні, а з іншого не здійснював суттєвого впливу на результати проведених досліджень. Біомаса головних кормових об'єктів була на рівні: фітопланктону – 23,9 – 31,7 г/м³, зоопланктону – 3,25 – 4,70 г/м³, зообентосу – 3,27 – 5,06 г/м². Таким чином, за результатами гідробіологічних досліджень, можна зробити висновок, що в цілому стан кормової бази відповідає рибоводним та біологічним показникам, що дозволяє отримати якісний рибопосадковий матеріал.

ФРАНКО-АНГЛОМОВНА СПЕЦИФІЧНІСТЬ З ОГЛЯДУ АКВАКУЛЬТУРИ

О.В. Гончарова – к.с.-г.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

О.М. Лебідь – к.ф.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

П.С. Кутіщев – к.б.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

О.М. Козій – здобувач вищої освіти, ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

А.Б. Гончаренко – здобувач вищої освіти, ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

В результаті циклу загальнонаукової та фахової підготовки здобувач вищої освіти спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» має здобути глибинні знання науково-дослідного та прикладного характеру в галузі рибного господарства, навчитися комплексно формувати системний науковий світогляд при проведенні науково-дослідної та інформаційно-аналітичної роботи. Все це передбачає надбання та розвиток здатності здобувача вищої освіти до науково-професійних іншомовних комунікативних заходів з метою презентації наукових

результатів та обміном досвідом у науковому і професійному середовищі. Крім того, прагнення до самовдосконалення, професійного розвитку у рибному господарстві сприяє моніторингу сучасного стану галузі, інноваційних технологій у світі, що є неможливим без знань та навичок володіння технікою мови, риторикою та культурою педагогічного спілкування через вміле використання фахової термінології на мові носія. Як вже було відмічено раніше у наукових працях, філологія і лінгвістика в сучасному суспільстві сільського господарства є об'єктивним існуванням результатів науково-дослідних робіт аграрного сектору економіки країни. Втім, суб'єктивність у згаданому жанрі також буде мати місце. Іноземна мова науки сільського господарства являє собою новий і перспективний вектор розвитку лінгвістичної науки, яку треба вивчати та комплексно описувати. Іноземна мова науки сільського господарства проявляє себе у наукових жанрах: монографія, доповідь, реферат, анотація, словник, дисертація, звіт про проведення науково-дослідницької роботи, автореферат дисертації, методичний посібник, стаття, лекція тощо. Це мова спеціального призначення, яка є засобом виховання міжнародно-орієнтованого фахівця. Вивчення іноземної мови науки також важливо у рамках планування процедури пошуку наукової інформації з питань сільського господарства в інтернет-мережі. Комплексний аналіз іноземних сайтів є неможливим без фахових знань цієї дисципліни [1, 2].

Розглянемо деякі аспекти специфічності термінології в аквакультурі. Представлена інформація має аналітичний характер та власний досвід авторів статті, отриманий під час стажувань [3]. Прикладом є отриманий досвід у *Institut national de la recherche agronomique (INRA*, національному інституті сільськогосподарських досліджень Франції). Зосередимо увагу на термінології аквакультури виробництва екологічно-безпечної продукції: Наприклад, у м. Basque, (Франція) домінуючим виробництвом є відносно невеликі масштаби рибних фермерських господарств, де вирощують рибу (*le poisson*) культивують гідробіонтів (*technologies de culture hydrobiontes*) з дотриманням вимог «*bien-être*» («добре доглянути»), а продукція на полицях маркетів має позначку *AB (agriculture biologique)*, європейський сертифікат якості, розроблений спеціально для ідентифікації та оцінки органічних продуктів; *Non-GMO Production Standard (NGPS)* (продукція без використання генетично модифікованих організмів). Типовими гідробіонтами для французьких господарств є тепловодні та холодноводні: коропові (*poisson carpe*) та форелеві (*poisson truite*); прісноводна та морська риба (*poissons d'eau douce, pisciculture et poissons de mer*). Рибу вирощують з використанням різних за призначенням, будовою, обслуговуванням, водопостачанням ємностей та конструкцій: басейн круглий та прямокутний для риби, рециркуляційні установки тощо (*réservoir rond et rectangulaire pour poisson, réservoir le cycle fermée etc*).

Якщо розглянути у якості прикладу досвід вирощування риби (*fish farming*) Північної Америки (*North America*), на перший план виходить форелівництва (*trout breeding*). Практикується експлуатація морських та прісноводних садків.

Кожний з них має ряд переваг або недоліків: прісноводні садки (*freshwater cage for fish*) невеликого об'єму в порівнянні з морськими (*sea cages*), тому їх зазвичай використовують у приватних водоймах, де відсутня природня проточність.

Отже, для вузькопрофільних фахівців іноземна мова науки відкриває широкий горизонт професійних можливостей: втілення інновацій різних наукових галузей у вітчизняні наукові розробки аграрної галузі, що набуває, у свою чергу, новизну та практичну актуальність, що підтверджується на ринку праці, враховуючи феномен глобалізації аграрного сектору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лебідь О.М., Бокшань Г.І., Чеканович В.Г. Іноземна мова науки в аспекті «стиль» і «жанр». Філологія і лінгвістика в сучасному суспільстві, 2017, С. 93-97.
2. Лебідь О.М., Макухіна С.В. /Особливості функціонування аграрної термінології в контексті перекладу// Філософські обрії сьогодення: Збірник наукових праць / за заг. ред. Берегової Г.Д., Рупташ Н.В. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2018., С.81-86.
3. Гончарова О.В., Aстре Р., Aстре М. Перспективи розвитку аквакультури в Україні з огляду європейського досвіду. Науковий журнал «Бористен», №04 (297), 2016, С.24-26.

КЛАРІЄВИЙ СОМ – ПЕРСПЕКТИВНИЙ ОБ'ЄКТ АКВАКУЛЬТУРИ

С.О. Незнамов – к.с.-г.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський ДАЕУ»

І. О. Приведа – здобувач вищої освіти, ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Кларієвий сом *Clarias gariepinus*, який, як загалом вважається, є одним з найголовніших тропічних різновидів кларієвого сома для аквакультури, є поширеним мешканцем річок від Нілу до Західної Африки і з Алжиру до Південної Африки. Ці соми також водяться в малій Азії (Ізраїль, Сирія і на південь від Туреччини).

Кларієвий сом може мати різну форму тіла, від вугроподібної до циліндричної, із спинними і анальними плавцями, надзвичайно довгими, з обома кілями, що містять тільки м'які промені. Голова вирівняна, кістки черепа формують шолом, тіло покрите гладкою шкірою. Шкіра загалом сіро пігментована на спинних і бічних частинах тіла. Колір одноманітно розписаний під мрамур і змінюється від сіруватого, оливкового до чорнуватого.

Надзябровий або додатковий дихальний орган, складений з грушоподібної повітряної камери, містить дві деревоподібні структури. Ці деревоподібні, або подібні для цвітної капусти, структури розмістились на четвертих зябрових дугах, підтримуються хрящем і покриваються тканиною, яка може поглинути кисень безпосередньо з атмосфери. Цей додатковий